

od školy české městem a to tentokráte všemi třemi částmi k vodojemu, kde před rochou Jana Nepomuckého red. Rejha promluvil významně o Jánu Husovi, načež zahrána a rezipována písni „Hranice vplála“ a čsl. státní hymny. Průvod vrátil se kratší cestou zpět ke škole, kdež byl prachod. Přítomno bylo asi 300 lidí.

Na den 19. června 1928 připadlo smutné 10. výročí smrti čsl. legionáře Fr. Turpiše, jenž za hladové rakouskoherzské ofensivy byl Rakouským zajat a v S. Stino popraven. V „čsl. republice“ o „připravované slavnosti napsali 4. VII. 1928:

v Žďárském obzoru uveřejněno již 11. VII. 1928.

* Dělnické tělocvičné jednoty k uctění památky svých příslušníků-hrdinů za svobodu. 5. srpna t. r. ve Chrastavě odhalena bude pamětní deska na státní škole F. Turpišovi, býv. členu DTJ ve Chrastavě a italskému legionáři péci chrastavské DTJ a Odbočky čsl. legionářů. F. Turpič byl popraven v italském městečku St. Stino 19. června 1918 spolu se svým soudruhem Al. Herzigem z Plzně, rovněž legionářem. Třetím padlým v odboji proti Rakousku jest E. Kuboš, místonáčelník I. okresu DTJ, popravený v Davanzu. Jeho památka uctěna zástupcem Svazu DTJC při nedávném zájezdu ČOL na místa popravy v Itálii.

Soudr. František Turpiš

italský legionář a člen Dělnické tělocvičné jednoty v Chrastavě padl v červnových bojích roku 1918 do rakouského zajetí a byl právě před 10 lety dne 19. června 1918 v městečku St. Stino rakouskou soldateskou popraven. Obětoval svůj život za lepší budoucnost a svobodu svého národa v mladém věku 20 let. Jak zářný to příklad neohrozenosti, statečnosti a obětovosti bojovníka za svobodu národa, který vyrostl v řadách Dělnické tělocvičné jednoty. Legionář a jednotář uctí památku mrtvého hrdiny zasazením pamětní desky na budově české státní školy v Chrastavě. Slavnost odhalení Turpišovy pamětní desky připravuje se na neděli 5. srpna a dle příprav bude to jedna z největších slavností a manifestaci veškerého českého lidu na Liberecku a Chrastavsku.

Podrobné vyličení osudného zajetí Turpišova se nedostává. Jen vzpomínka býv. obhájce Turpišova spolutrpitele Pereíka, nyní rady nem. soudu v Dačicích

v časopise „Ješt. obzor“ uveřejněná částečně osvětluje ponurý obraz rakousko-uherské válečné justice vojácké.

Památkce dvou hrdinů italské fronty.

Vzpomíná Vojtěch Pelikán, rada zemského soudu v Dacicích na Moravě.

V červnové ofensivě rakouské proti Itálii v roce 1918 byli zajati dva čeští legionáři Herčík a Turpiš a odvedeni k vojenskému soudu 23. sboru, jehož velitelem byl generál pěchoty Csicsrics, Maďar; velitelem soudu byl major-auditor Watzek-Mischan, Tyrolák, smýšlení německo-maďarského.

Věděli jsme již předem, že oba budou dle stanného práva odsouzeni k smrti provazem a proto rozechvěn přijal jsem rozkaz, abych obhajoval Herčíka. Turpišovi, který uměl německy, byl ustanoven obhájcem německo-maďarský advokát, alkoholik.

Teprve 6 hodin před hlavním přelíčením, které se konalo dne 19. června 1918, byla mě dovolena rozmluva s Herčíkem. Neměl z počátku ke mě důvěry a nechtěl mi vůbec odpovídati. Patrně ho zarázela přítomnost židovského zapisovatele. Když jsem mu řekl, že onen žid česky neumí, že mi může důvěřovat, že i s legionáři cítím a jich si nejvýše vážím, rozvázal a vypravoval mi, že ho jen láska k vlasti pohnula ke vstupu do legií a s okem zaroseným mi vypravoval, že by všechny oběti českých lidí byly marny, kdyby Italové zase couvali jako v listopadu roku 1917.

Když jsem mu sdělil, že štěstí rakouské se již obrátilo a Rakušané utrpěli porážku, zasvítily jeho oči, oddychl si hluboce a pravil: „To jsem rád, teď rád svůj život obětuji.“

Pozoroval jsem, že členy soudu klid obžalovaných rozčiloval a popouzel je tím více proti nim. Důkazy, které jinak každý jen trochu spravedlivý soud byl by musil připustiti, byly zamítnuty a tak předem se již vědělo, že rozsudek bude příslušným velitelem potvrzen a obžalovani popraveni. Nemohu, abych se nezmínil o činnosti setníka auditora Küssla, Slovincie, který při tomto přelíčení byl veřej-

ným žalobcem. Až překvapujícím způsobem obmezil se jen na formality a ani nejmenším způsobem nedotkl se toho, co mohlo obžalovaným škodit, ač na to jistě členové soudu čekali.

Rozsudek byl prohlášen o 4. hodině odpoledne a o 6. hodině večer vedeni byli odsouzeni na popraviště. Byly jím dvě moruše v ulici nevelikého městečka St. Stino di Livenca. Odmitli před tím hrde cigarety (které jim major-auditor, jejich vrah, poslal) se vzkazem, že od Němce daru nepřijmou a nepotřebují. Sli klidně. Popraven byl nejdříve Turpiš, který nepromluvil ani slova. Jednáno s ním bylo bezcitně a lotrovsky. Snad zvíře kdyby zabíjeli, nechovali by se zlatřilí katané tak, jako při oné exekuci. Turpiš byl totiž vyšší postavy a oprátku proří připravená byla příliš nízko. Aby katané neměli práce s novou úpravou oprátky, chytli jeden z nich Turpiše za nohy, dal tělo jeho do vodorovné polohy obličejem k zemi a hlavu jeho tak dlouho mu tlačil do oprátky, až Turpiš dokonal. Hrůza bylo se na to dívat.

Při jeho popravě tupě se díval do země Herčík a když ho kat, vídeňský šikovatel, dobrovolně se k tomu nabídnutvší, vyzval, aby vstoupil na stolici, sám si dal na krk oprátku, rozhledl se jakoby někoho hledal a pravil: „Na zdar, bratři!“ Ačkoliv mě tato slova zrovna píchla a slzy vytryskly, neuvědomil jsem si hned jejich význam. Teprve když Herčík vypustil svoji šlechetnou duši, rozvažoval jsem, jak bohatýrské bylo srdce člověka, který v posledních okamžicích svého života myslil zase jen na to, zač život svůj nasazoval. Snad i ten nejbezcitnější surovec musil by se pozastavit nad těmito dvěma slovy a zkoumati svoji duši: Jednal ty bys tak podobně a byl bys ty schopen takové bezměrné oběti lásky?

A večer, když jsme šli domů, visela ještě jejich těla na moruši. Setník Küssel vyzval mě, abychom nešli tím místem a neporušovali nížní památku českých mučedníků. Farář v St. Stinu zavázal se českým důstojníkům, že Italové postaví Herčíkovi a Turpišovi důstojný pomník.

Dne 3. srpna 1928 uveřejnil jednatel liberecké jednoty Čsl. obce legionářské odd. učitel Vít Fric v „Našich horách“ následující:

Památkce Fr. Turpiše, popraveného legionáře.

Je tomu 10 let, co poslední stránka dějin Habsburského rodu a jeho říše byla dopsána. Smutně, ale po zásluze! Ze všech národů, obývajících někdejší širší vlast, přičinil se o definitivní uzavření historie Rakouska-Uherska nejvíce národ československý.

Byl to hlas našeho národního genia, jenž ozval se současně s prvními povely rakouského válečného štábů v r. 1914 a jako blesk prosvítil v srdcích českoslovanského lidu dávnou naději, živenou duchovními i hmotnými odaky předků. Dobře rozuměli všichni synové národa výzvě k boji za svobodu. Jsouce donucování zabíjet, bili se s nepřítelem, který

300 let žil a svalil z nich, který osmělil se právem otrokáře předurčit je jako národ k zániku. Nebyla to zrada, co dělali doma i na frontách čeští lidé — to byla spravedlnost, zdůvodněná historicky i mravně. Byl to přirozený pud otroků, který správně podchycený a řízený ušlechtilými vůdcí z jejich řad stal se nakonec smrtící zbraní zotročovatelů. Byla to revoluce, co dělali Češi a Slováci doma i po celém světě.

Odboj, který vyžádal si také ale nejmocnějšího vzepětí idealismu!

Byla potřebí zmohutnit v sobě síly, mužnost, odvahu, naučit se odříkání, sebezapření a obětavosti. Byla nutno projít křížovou cestou muk a sebeobětování než došlo k cíli. V Rusku, ve Francii, v Itálii i v samotné

vlasti muselo protéci mnoho české a slovenské krve, aby z ní vypučel život naší republiky. —

A letos slavíme již desátý rok jejího vzrůstu. Vzpomínáme slavného vítězství a nezapomínáme těch, kteří za ně dali nejvíce, své životy. Osvobozený národ staví pomníky a vzpomíná vděčně svých národních hrdinů.

I my na Liberecku uctíme památku junáka čsl. revoluce, kterého vydal tento kraj. Legionáře italských legií, Františka Turpiše, jenž stal se obětí zloby a msty zvláště rakouské soldatesky.

František Turpiš narodil se 7. ledna 1898 v Chrastavě, jako nejstarší z 10 dětí, otce přadláře, přistěhovalého sem z Pasek n. J. — Matka pocházela z Rokytna u Pardubic. Kolébka jeho stála tedy v světničce chudých rodiců. Rodinná výchova byla česká; otec, stoupenec bývalých čsl. anarchistů působil na vnímavou duši zdravéhoocha uvědoměle. Národnostní útisk kraje procítal záhy poprvé, když otec vedl jej jako šestiletého do německé školy. Pro děti českých dělníků školy jejich mateřského jazyka zde nebylo. Vychodil německou obecnou školu a doma ze slabikáře, čitanek, za vedení matky a otce učil se čísti a psát česky. I v žactvu DTJ a později v dorostu cvičil se v jazyku českém a čerpal národnostní uvědomění. O dva roky mladší bratr Turpišův vypravuje, že zvláště p. Bém, tehdejší náčelník DTJ zasloužil se o duchovní stránku svých svěřenců z tehdejších let. Sokola zde nebylo a NJS měla mnoho starostí

jiných. Vychodiv školu, vyučil se po otcově boku v továrně přadlářství. V roce 1915, kdy do mnohačlenné rodiny vkrádala se nouze, ulehčil rodičům jako nejstarší syn. Aby bylo o krk méně, odešel mladíčký, ale nebojácný do Brna. V roce 1916 ocitl se v Lipsku jako příručí zasílatelské firmy a téhož roku byl jako 18letý v Drážďanech na rakouském konsulátě odveden.

V sobotu 27. května přijel přes Žitavu domů, zdržel se přes neděli a v pondělí ráno pak rukoval do Jičína a od té doby jsme jej neviděli, poznámenává, továrenskou prací sedřený otec. Někdy dat, kolik je v nich tragiky

Z Jičína dostal se F. Turpiš do Šoproně k 28. ppl. a s ním na italskou frontu. Ale již v říjnu v roce 1917 shledáváme se s ním v Padule, v Itálii, v čsl. dobrovol. sboru*. — Když v dubnu roku 1918 zvláště vlivem Štefanikovým a po známém „Sjezdě utlačovaných národů“, povolila konečně italská vláda ustanovení čsl. armády v Itálii, byl zařazen br. Turpiš k 33. čsl. pluku, jehož sídlo bylo ve Tolisnu. A již koncem května, tedy po měsíčním výcviku, odjíždí na naléhavou žádost velitele III. ital. armády I. prapor tohoto pluku a s ním i br. Turpiš na dolní Piavu na frontu. Zde měli čsl. dobrovolci podporovat osvědčivší se vyzvědčíky stejnou činností**. Do poloviny června také výzvědné

hlídky prováděli. Od 15. června začala tak zv. hladová ofensiva rakouská. Došlo k prudkým bojům s nestálými výsledky posice přecházely hned na Rakušany, hned na Italy. V těchto bojích dne 17. června našel svůj osud na hlídce br. Turpiš. Hlídku konal s br. Tošnarem, Přibáněm, Winternitzem. Nejrozumější z nich byl br. Tošnar, znalý italštíny. Napomínil Turpiše k zdřženlivosti, dával ponaučení pro případ zranění a posiloval pro nejkrutější možnost zajetí. Hlídka byla překvapena najednou se rozvinujícím bojem se strany Rakušanů. V něm byl br. Turpiš zajat.

Byl odvlečen do městečka Sant Stino na řece Livenze a zde 19. června popraven spolu v jiném úseku zajatým br. Herčíkem. Velitelem soudu byl major-auditor Watzek-Mischau, Tyrolák. Turpišovi, který ovládal němčinu, byl ustanoven obhájcem německý Maďar. Ovšem, i ten nejsympatičtější obhájce byl by zde zbytečný. Osud zajatých byl zpečetěn. Po krátkém výslechu o 4. hod. odpol. byl prohlášen rozsudek a za 2 hod. poté byl i proveden. Nejdříve byl pověšen br. Turpiš. Bez hlesu vsunul hlavu do oprátky. Tato byla však pro jeho vysokou postavu příliš nízko a než by si katané další oprátky s novou úpravou oprátky, raději a snad i s radostí připravili nešťastníkovi mučení. Jeden z katů chytil Turpiše za nohy a přitlačoval jej z vodorovné výše k zemi tak dlouho, dokud hrdo oběti v oprátky nedodýchal.

Šibenici oběma bratřím byly mohutně zarostlé kaštany poblíž školy v St. Stinu u silnice, vedoucí ze St. Dona Di Piave.

Zde, pod jásavou modří italského nebe br. Turpiš svůj dvacetiletý život dokonal. Nezřekl se ideálu, za jehož uskutečnění se chopil zbraně. Dal jedinou slib revoluci a vytrval do konce. Prostý, malý člověk, jehož životním údělem byl a měl být boj o skývu chleba, přijal potupnou smrt se stejným odhadláním, jako žil svůj mladý, tvrdý život na severu Čech. Již odtud znal své katany, tu oddechoval již vzdor a statečnost. Neprosil, nežaloval, vždyť to nikde tu v menšinách od poctivých Čechů neslyšel. Ale ještě úzce před smrtí mstil svůj utlačený kraj — do nepříčetnosti přivedl katy jeho klid a narovnaná šíj, jeho pohrdání domělymi vítězi.

Dlouho do večera visela na kaštanech těla nebohých bratří na výstrahu rakouským vojákům. Strach ze šibenic měl zachraňovat Rakousko.

V srpnu, dva měsíce po smutném dni, u St. Stina, přišli do Chrastavy před rodný domek Turpišův tři četníci. Dali si zavolat otce z továrny a neurvale oznamili „mocí úřední oběma rodičům, že jejich syn František byl na frontě chycen v italském stejnokroji a jako vlastizrádce popraven“. Matka těžce nesla osud syna. Byla raněna srdeční mrtvicí, chřadla a brzy zemřela. Otec v továrně pak od svých německých sousedů často uslyšel: Takový syn měl být při narození uškrcen“.

Oběť Turpišova nebyla marna. Přišel světlý 28. říjen i pro jeho rodný, pronásledovaný kraj.

Turpiš a jeho druži na šibenících stali se krvavými body, o něž opírá národ potřebu stejného stupně mravní sily pro přítomnost i pro věky a generace budoucí.

Budiž mu i jeho spolumučedníkům věčná památnka.

J. Logaj, předčasně zemřelý historik a význačný pracovník ital. legií, uvádí v úřední zprávě, že nejhorlivější dobrovolci pocházeli z krajů národnostně ohrozených. Pravdivost slov těch potvrdil také br. Turpiš, výrok sám slouží ke cti všech předválečných hraničářů. Zjistil jsem ještě jiný zajímavý doklad v Logajově statistice: z 53 uvedených popravených legionářů na ital. bojišti byl Turpiš nejmladší a jediný ze změněného území na severu Čech. Případ Turpišův je tedy chloubou Liberecka.

Na konec dovoluji si poznamenati, že za-

sazení pamětní desky br. Turpišovi umožnilo plenum pořadatelstva letošních jubilejních oslav, darováním příslušného obnosu.

Zdejší nebohatá legionářská jednota a ani DTJ jako spolupořadatelka, úkolu toho by se tak lehce a brzy nezhostily. Vít Frič.

Prameny. Logaj: Oběti. — Tošnarova besídka pod čarou v Čsl. Legionáři. — Moravský Legionář. — Vojtěch Pelikán: Památce dvou hrdinů italské fronty.

K odhalení pamětní desky legionáři soudr. F. Turpišovi.

V neděli 5. srpna 1928 má český lid v pohraničním zněmčeném území dokázat, že po deseti letech trvání samostatnosti našeho státu, nevyprchala z jeho srdcích lásky a úcta k těm, kdož tento stát budovali, za svobodu národa bojovali a položili hrdinně své životy. Naše národní revoluce měla řadu hrdinů, jejichž památka bude pro věčné časy vepsána zlatým písmem v historii národa. A z nich v první řadě nutno vzpomenouti těch, jimž krutý osud nedoprál smrti jako vojákům revoluce ve vřavě bitevní, ale připravil jim krutou smrt na popravišti, snad proto, aby všecky generace těžce zkoušeného národa měly po věčné časy před očima příklad, jaké těžké oběti si vyžádalo znovudobytí ztracené svobody.

Téměř všecky kraje naší republiky daly národní revoluci junáky, kteří se nezalekli ani šibenice, jíž prohnité Rakousko trestalo touhu po vyprostění se z jeho okovů, a hasilo plamen lásky k vlasti v srdcích synů českého národa. Našemu pohraničnímu zněmčenému území vyrostl junák revoluce a mučedník za svobodu národa v osobě soudr. Františka Turpiše v Chrastavě. Liberecko s přilehlými okresy, kde se tak těžko žilo českému lidu za Rakouska, kde asimilační menšina pracovala neúprosně, kde lámány byly německou mocí nemilosrdně charaktery a rovné páteře českého lidu, dalo vyrůst nepatrnému synku chudého českého textilního dělníka, který v rozhodné chvíli vyrostl jako mstitel všech křivd po staletích na českém lidu páchaných, jako jeden z prvních šel se zbraní v ruce proti mocnému nepříteli a svoji odvahu zaplatil životem na rakouské šibenici.

Soudr. František Turpiš jest jeden z tříapadesáti československých legionářů v Itálii, o nichž je zaznamenáno v historii zahraničního odboje, že byli za bojů Rakouskem znovu zajati a potupně popraveni. Byl ze všech nejmladší, teprve dvacetiletý a rodák ze zněmčeného území. Narodil se v Chrastavě dne 7. ledna 1898, kde vyrostl a chodil jako všecky tamější české dítky do německé školy, poněvadž tam v celém dalekém kraji české školy nebylo. V mateřském jazyku cvičil se doma v rodině, otec po celodenní práci sedával se synkem nad českým slabikářem a učil jej číst a psát. Jako žák navštěvoval cvičení v Děl. těl. jednotě, kde byl s ostatními dítkami utvrzován v české výchově, ale ani ta radost nebyla českým dětem dopřána, byly rozohnány, cvičení jednotě znemožňováno, takže se museli scházet po vzoru svých tatíků-socialistů

Pamětní deska, odhalená popravenému legionáři Fr. Turpišovi v Chrastavě.

v lesích. Časem persekuce povolila, Děl. těl. jednota jevila čilý život a Turpiš byl jeden z nejplnějších jednotářů. Vypuknutí války zastihlo jej jako mladého přadláka-přesukovače v továrně, a když byla práce omezována, odešel do Německa, kde pracoval v několika větších městech, až byl v roce 1916 na konsulátě v Drážďanech odveden. Jedné soboty přijel domů, zdržel se přes neděli, v pondělí se rozloučil s rodiči a sourozenci, odešel k vojsku a více se se svými drahými nespátril. Až v červnu r. 1918 přišel žandarm tvrdě rodičům sdělit, že jejich syn byl jako „zrádce vlasti“ popraven, ihned že se jím odebírá podpora (tu však Turpišovi rodiče nikdy nedostávali) a to ostatní že uvidí až po válce. Nešťastná matka byla krutou ranou zdrzena, že žalu jí ranila mrtvice, které po několikaletém utrpení v roce 1923 podlehla.

Takový byl krátký běh života chudého nepatrného synka českého textiláka ze zněmčeného území, idealisty revolucionáře, který dal nám a všem generacím budoucím tak zářný příklad nadšení, občavosti a statečnosti.

Jsme hrdi na našeho mučedníka Františka Turpiše a vážíme si jeho památky neskonale, neboť svoji hrdinskou smrtí ukázal, jak krásný a pevný charakter vyrostl na této horké půdě menšinové za nejnepříznivějších okolností, a že osvojil si v řadách Děl. těl. jednot, mnohdy tak podceňovaných, nejkrásnější občanské cnosti.

K odhalení pamětní desky tomuto našemu hrdinovi půjde proto český lid z celého širého kraje severočeského se srdcem plným obdivu, lásky a úcty, aby tak dokumentoval, že váží si nehynoucí památky bojovníků za svobodu národa a že duchu naší národní revoluce zůstane povždy věren.

V upomínce na odhalení

naměřní desky místnímu rodáku F.Turpišovi, propravenému italským legionářem československému zapisují se:

Iméno zástupce:	Za korporaci:	Místo:
Cenek Marton	François Turpiš Hard, otec legionáře F.Turpiše.	Chrastava
	Ceskoslovenská Legionářská organizace v Liberci	
	Josef Šimáček, ml. p. ředitel Českého Chrudimského legionářského sboru	Chrudim
	Benedikt Chvaláček, legionář, přátele a Liberce	
	Jan Vrána, před v. a Liberec	
	ppltk. František Růžek, mgl. 33. Destr. Hl.	Liberec
ppltk. František Růžek, mgl. 33. Destr. Hl.	François Chrestiaš představovaný	
Bob. Rejk, kap. 34 pl. velký za Čsl. obec. legionářskou v Praze		
ptv. František Janáček		
ptv. František Váňa	M. K. L.	Liberec
prof. Václav	Marieka mědles Hon. Přejdošek	
Gucco Gradišek	Za Totálního řípu postřelen v Societě Tiony	
	za vlastního popravy 19/VI. 1918	
	za ohice. polet. spáne v Liberci	
Wojtyněk	II. světové války narodněosvoboditelské + Vlasteneckého	
Sára	Svar D.D.J. e Orlé	
Zbor dobr. hoziv		
Hluboká a okolí		
	"Liberec"	
pt. v. b.	pp. 33. Destr. Hl. - Cheb	
Jos. Vampurian	za milov. škol. mgl. 18. října 1918	

Ostatní účastníci slavnosti:

PosKořínek, Osadní rada est. sk. den str. Liberec
František Palka Krajská odb. rada Liberec
František Šejn Kraj. soud. leg. st. st. karneč. v Liberci

Spring Form Wine David Cawley Spence
Gabrovsko, Rudolf

~~Franklin Sparrows~~ - Div. sp. ch. Sing. Tyl. - ~~Horned~~ ^{PP} ~~Rhinoceros~~

Yau Yen-shan ^{lives} in
Malacca ^{now} ~~lives~~ ^{now} at Deles. Ad. vs. *Yerlocwilei*
Siberia

Peter Frank geboren am 1. Januar 1860

"Frank's Polar Bear" Bl. org see. Den

Prirodolí i Liberec

Frankie Hodkiewicz re m' odder N.Y. sever.

Vader Amt zu Lübeck v. Ruprechtsc's
Gmold - Lübeck

Small Eng. Library see Hydraulics P. S. D. L.

Svoboda Frant. se řídí orgánem dle a skolu výběr

Lindauer Bohus na Pekar v Přírodního muzea

To Pedroto Dr. Ober Leopold's office

okolí: Ropčeková, predeska -

Yosef Notežka a rodina Horní Přísečnice

František Šarlík Mladečský Kádov

Jan Šíral obvod. mno. sborn uniforma.
bezpečnosti v Tablovičky.

Hanzák Emil a s. J. J. Hodkovice u Liberce
Mádlov Lazebný
Frant Švecík

Obyvatelé krajiny zem pl. soci. dem. až delnického

Mariánské Lázně

JUDr. Bohumil Kohout (Vdm. Nám. na všechny členy
Ferol. Pracovní, Týdenník v Č.)

V. Káček u Bedce Podjetí skola
s polit. org. cíl. min. svět. v Praze a m.

Dívčí řada

Muž. řada

Antonín Kučera
Zámluk

Barboska Anna

Lančík

Rudolf Gross

Antonie Mánuchová

Josef Žíbr
Josef Libal,
Slájmer Josef
Kraus Ondřej

in
Weisskirchen V. K.

Sedláček Jan
Chastava

Olga Řečáč Weisskirchen a. P. 128.

Olimia Rencová Weisskirchen 128.

za D. ř. J. Šváblu výzv. Emil Horáček

za všechny všechny st. až delnice bezpečnosti
v Chlumu

za řadu legonarů Liberec. všechny

D. ř. ř. Liberec Plánky

D. ř. ř. výzv. Otokar
Cvetlá pro festivalem.

právnickou jednotku Sokol - Liberec

Renes Val
členka

František Bohumil
jednotky

Karel Šimek

Jan Dworczyk

J. Nedvěd

Jugoslavie

Martinek

Národní rada ČSR
Mára Mařáková

Uhlířský Josef

Chotimice

Bponsa, řím.
v Chrastavě

Láslu a osvobození

proslavení vojnice

Za jednotku čs. obec legionářské

Falence v His.

Petr

Pracek
J. Šimek

b.c. záloha

J. Šimek

Ota Vojenský pila!

Ota "Pohář" Vratislavice nad Nisou

Pohář Štěpánka
Vratislavice nad Nisou

Václav Štěpánka
truhlář Špránek v Nisou

Štěpánka Václava

Želinská fanta

Oliver Valter

Alžběta Darmont

Ver. národní

Marie Šecková

Désiré I

členka

Rudolf

Günther Hanisch

Kulhánková

Nellynova

Rudolf

Marie Želinská Denka

Václav a Anna Karvorkov
 Vojtěch Heidek
 Jan Žešus. Monika Límcová
 Mada Matka Páky
 František Růžek
 Anna Divisová Růžek
 M. Hakmiová
 A. Raulimová
 Aut
 Anna Černan
 František Šofie Horáčková Kollektiv
 Klumperk Josef Horní huvolot - Praha
 Jana Václav Jablonec
 Jindřich Vojtěch Litoměřice
 Karel Šustek Chýnov
 Pekář J. Horní Růžodol
 Stanislav Žádník, Práce v Turnově
 Alena Pešková Horní Růžodol
 František Postřekil Dolní Maxov 5/III-78 Josef Martinec, Josefodol
 Milivojka a Bořita Šleráková u Nového Města p. Tvarožná
 Vlastimil Frank
 Jana Šonková Bořena
 Jandová Maty
 Janotová Josef
 Švarcová Anna
 Černý Karel
 Vychayová Josef
 Vychayová Emilia
 Zmešek Václav
 Vlasta Rehorová
 Pěšek Jaroslav
 Goučková Alena
 Hrdlicka Vojtěch
 Josef Ježek Jablonec Nisou 1. t.
 František Růžek, solist' it. leg.
 Klem Koťek
 Douchejc Mott čp. 32
 u Liboce
 Hubna Josef
 Liberec
 Jirka Bařinka
 Bratčová
 Tomáš Frant.
D.S. J. Hrdlicka
 Typlová Bořena
 Anna Havlova Růžodol Horní 94
 Jan Kupec Horní Růžodol
 Marie Fejnská
 Rudolf Vajemík Liberec
 Jaroslav Novák Liberec
 Stanislav Václavik Růžodol I.
 Renáta Matoušková Albina
 Benes J.
 Benesová Jana Letná Libocí
 Benesová Jana Ortovec
 Hrdlicka u Hořic
 Janda Jos

- 120-
Hroch Alšis e řeče Žikešová. a Jablonce n. J.
Jandová František a syn František Šindel
Brožová Mária Jablonec n. J.
Kučmanová Pepíček Jablonec n. J.
Opavskáho Pavla Třešňová
Komárek Václav Liberec
Bosák Václav Chlumec
Mála Růžena Vesec
Ka Děl. Tel. jed. Květla' prohl. jehož otec, Skodová Marie
Pavel Josef Frydlant
Vondrák František Frydlant v O.
Borová Sonkova Frydlant u O.
František Poláček Resswo. u Brna byl. leg. Přib. Ress. Leg.
Monice Jandovsková Chodová.
Josef a Hlaváčka Lížkovci a Hlaváčkové
Sestárová Anna Jablonec n. J.
Sobová Alžběta Jablonec n. J.
Mádián Jaroslav, Český Dub.
Na Petříkově tělocvičně jednotově v Gabonci u N.
Korák Ludvík Kachář František
Jednotová česká ligi awarske New York
František Bezvěry želmatel
Václav Fejfar a j. Kachář a s. Karel Weiss Brádek n. N.
Rudolf Weiss Brádek n. N.
Josef Slánský a rodina Růžodol I. u Liberce.
J. Šimůn. Žalud Horní Ruprechtice
Jaeger Jan Flora Růžodol

Helta Josef Hodkovice

Casim Rudolf. Hor. Růžodol

Dlhr. Pět. Jednota Hodkovice Hanisl Láňk

Emilie Horáková D.T.J. Hrádek 1/1.

Filka Voralová. D.T.J. Hrádek 1/1.

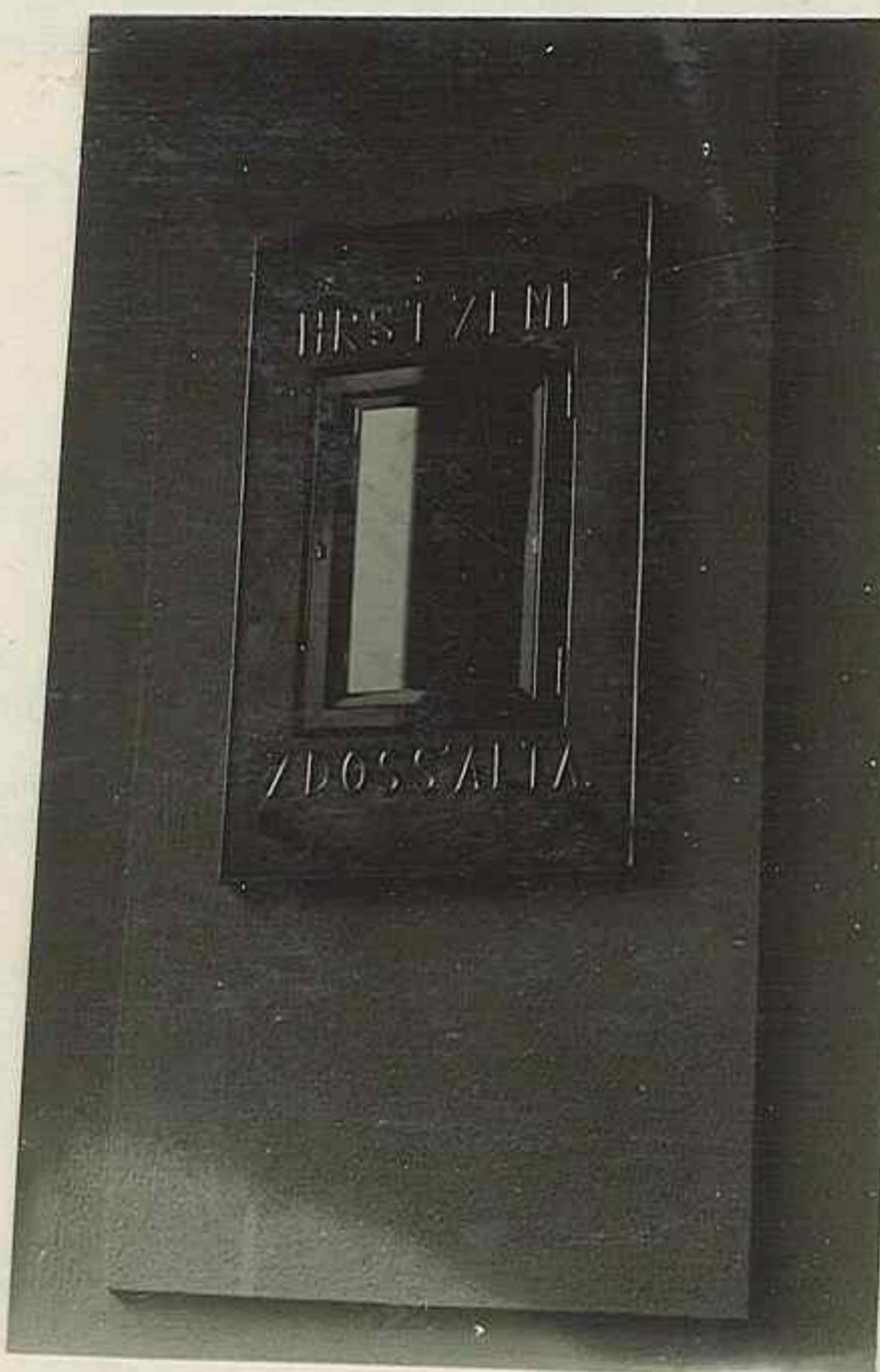
Jaima Voralová. D.T.J. Hrádek 1/1.

Národnostní sv. uč. v Chomutově, náčl. škola Hrádek M. M. Hora.

Formánek Václav Chastava

Petrík Josef, Chastava

Tři slavnostním odhalení pamětní desky
Turpišovy též odevzdání správci čes. školy klíč
od vnny, v níž uložena, hrst kamenů ze slav-
ného bojiště Doss'Alto, umístěné naproti pam.
desce Turpišové.

Slavnost zahájil red. Žestěd. obzoru ital.
legionář Fr. Plecháček. Slavnostní řeči před-
nesli Boh. Bejr, kapitán 34. pl. it. legií za čsl.
obec legionářskou a Fr. Páša za svaz Dělnických

tělocvičných jednot českoslov., náčer ujal se ještě slova podpluk. 33.p.pl. Doss'Alto a jménem sokolské říupy ještědské Václav Bodicka z Turnova, jenž s hrnčíkou upomíná, že byl svědkem tyransky provedenému zadušení legionáře Turpiše. Vzpomíná, že v noci před popravou zpívali si Turpiš s Hercikem české písni.

Na výjevu Bodickova vzdána skloněním praporu čest památky Turpišové.

Poté red. Plecháček odhalil černou roušku z desky na krásné procítěného proslovu a vložil do schránky na protější straně zemí se zbytky váleč. výstroje a protěžemi. bojenská hudba zahrála italskou i českoslov. národní hymnu. Účastníci se jednak hmlili blíže ke ohlednutí desky, jednak na střelnici, kde slavnostním koncertem a j. veliký den chrastavského obyvatelstva dovršován.

Vstupenek prodáno 2091, ale přítomno bylo dle odhadu ke 4000 lidí.

celkový příjem činil 25.466.56 Kč, výdej 21.318.08 Kč, takže zbýlo 4148.48 Kč. Z nich určeno 300 Kč jednotě "ds. obce leg." v Liberci, 500 Kč míst. škol. výboru zdej., 500 " " komisi osvětové, 300 " vojenské hudby, 200 " na pojistění desky, 1000 " na prapor D.S.Y. a přes 700 " ponecháno všeobecně.

Na odecorování škol. balkonu koupeno za 178.10 Kč bílo-modro-červené látky, o níž neseno, že si ji všeobecně ponechá, ale uloží ji u míst. škol. výboru, aby ji

mohly všechny zdej. čes. organisace užít.
Při slavnosti prodávány několikery
pohlednice, jež následují:

Slav. odhalení desky
popraveného leg. Turpiše
v Chrastavě.

31.8.1928. *Z. Fonsa, ř.m.*

*Diplomata Brzynka,
prospektor m. ř.m.
6.5.1929.*